

Zenithgebouw
Koning Albert II-laan 37
1030 BRUSSEL
www.vaph.be

INFONOTA

Aan: multidisciplinaire teams (MDT), vergunde
zorgaanbieders (VZA)

1/03/2020

INF/20/09

Contactpersoon Cluster indicatiestelling
E-mail indicatiestelling@vaph.be
Telefoon 02 249 30 00

Nieuw zorgzwaarte-instrument (ZZI) vanaf 17 maart 2020

Inleiding

Het huidige zorgzwaarte-instrument is al sinds 2012 in gebruik. Doorheen de jaren is gebleken dat aanpassingen aan dit instrument wenselijk zijn. Om die reden werd eind 2018 gestart met een optimalisatie van het instrumentarium. In deze infonota worden de belangrijkste wijzigingen aan de methodiek voor de zorgzwaartebepaling toegelicht. Er wordt bovendien beschreven welke implicaties die nieuwe methodiek heeft voor personen, inschalers en informanten.

Vanaf 17 maart kan een multidisciplinair team (MDT) geen ZZI versie 2012 meer indienen en worden enkel inschalingen volgens de nieuwe zorgzwaartebepaling aanvaard. Om ervoor te zorgen dat die overgang vlot verloopt, kunnen inschalers het nieuw ZZI reeds voor 17 maart afnemen.

Aanpassingen aan de methodiek van zorgzwaartebepaling

Na inhoudelijke, methodologische en statistische analyse van de schalen en gegevens van het ZZI versie 2012 en na gesprekken met ervaren inschalers werd een geoptimaliseerd instrument voorgesteld. Vervolgens werd het nieuwe instrument in de praktijk uitgetest in een betrouwbaarheidsonderzoek. Op basis van de verzamelde gegevens en de feedback van de inschalers werden verdere verbeteringen doorgevoerd. Hieronder worden de verbeteringen toegelicht:

a. Van schalen naar modules

Waar het ZZI versie 2012 bestaat uit een combinatie van verschillende bestaande schalen (Supports Intensity Scale, Storend Gedragsschaal voor Zwakzinnigen, schaal Vanermen, schaal Sociaal-Emotioneel Functioneren, ...), bestaat het ZZI in zijn huidige vorm (versie 2019) uit één kernmodule rond zelfredzaamheid en uit twee optionele modules waarin enerzijds medische problematieken en anderzijds gedragsmatige en sociaal-emotionele ondersteuningsnoden aan bod komen. Door deze werkwijze zijn er minder overlappende vragen en is de afnameduur in veel gevallen een stuk korter.

b. Eén set van vragen

In tegenstelling tot het ZZI versie 2012 wordt niet langer gebruik gemaakt van verschillende protocollen (of verschillende combinaties van vragen) voor specifieke deelgroepen van personen. De kernmodule zelfredzaamheid en – indien van toepassing – de optionele modules kunnen bij elke persoon worden afgenomen, los van diens handicap-profiel.

c. Inschatting zorgzwaarte

In het ZZI wordt niet langer gebruik gemaakt van rekenregels. Het ZZI fungeert als een semi-gestructureerde vragenlijst waarmee inscalers tijdens een afname een breed beeld kunnen vormen van het functioneren van een persoon om diens zorgzwaarte, uitgedrukt in de begeleidingsintensiteit (B) en de nood aan permanentie (P), in te schatten. Het gaat dus om het professioneel oordeel van de inscalers. Hiertoe werden ook de categorieën van begeleidingsintensiteit (B) en permanentienood (P) en de omschrijving ervan verfijnd en verbeterd. Dit resulteert in negen van elkaar te onderscheiden B-waardes (B0-B8) en acht P-waardes (P0-P7). De omschrijvingen van de verschillende B en P-waarden vindt u vanaf 17 maart op onze website.

Implicaties nieuwe methodiek van zorgzwaartebepaling

a. Inhoud ZZI

De inhoud van het vernieuwde ZZI kent weinig verschillen tegenover het ZZI versie 2012. Er zijn vragen die gaan over handelingen van het dagelijks leven zoals koken, eten, wassen of naar het toilet gaan. Of het kan gaan over vrijetijdsactiviteiten, verplaatsingen, vriendschappen, relaties, administratie, hulp bij medische aangelegenheden, hulp bij het voorkomen van probleemgedrag

b. Richtlijnen ZZI

De volgende richtlijnen zijn nog steeds van toepassing:

- **Observatie:** Het is belangrijk dat de inschaler de persoon voor de afname van het ZZI gedurende een korte tijd observeert (minimaal 30 minuten). Dit vergemakkelijkt de afname, omdat de inschaler zich onmiddellijk een beeld kan vormen van de de persoon.
- **Informanten:** De aanwezigheid van twee informanten is absoluut noodzakelijk voor een correcte afname van het zorgzwaarte-instrument. De informanten moeten de persoon die ingeschaald wordt minstens zes maanden kennen (bij voorkeur langer) en moeten recent in de gelegenheid geweest zijn om deze persoon in één of meerdere settings gedurende langere tijd te observeren. Deze informanten moeten goed op de hoogte zijn van de specifieke ondersteuningsnoden van de in te schalen persoon. De persoon met handicap kan ook zelf als één van beide informanten optreden als deze in staat is tot adequate zelfreflectie en communicatie over de eigen ondersteuningsnoden.
- **Stabiele situatie:** Een inschaling met het ZZI biedt een beeld van de ondersteuningsnoden op het ogenblik van de inschaling. Het heeft dan ook weinig zin het zorgzwaarte-instrument af te nemen bij personen waarbij de zorgzwaarte op het ogenblik van de inschaling niet stabiel is. Dit kan zijn doordat deze personen na een ongeval nog aan het revalideren zijn en er nog een verbetering van de mogelijkheden te verwachten valt of doordat de persoon juist een acute (emotionele, psychische of lichamelijke) crisis doormaakt.

c. Meedelen B/P-waarden

Tijdens het gesprek met de informanten noteert de inschaler heel wat informatie in het ZZI. Sommige items worden meteen gescoord, voor andere zaken is overleg met een collega nodig of hulp van de ZZI-helpdesk van het VAPH. Pas nadat alle items gescoord zijn, kan de inschaler overgaan tot het bepalen van de B- en P-waarden. Daarvoor bekijkt de inschaler de scores op alle levensdomeinen. De B- en P-waarden worden best in overleg met collega-inschalers bepaald. Bovendien kunnen inschalers ook voor de B- en P-waarden terecht bij de ZZI-helpdesk.

Omwille van de hierboven genoemde redenen hebben de inschalers van het VAPH de instructie gekregen om de B- en P-waarden niet mee te delen tijdens of na de afname. Indien ernaar wordt gevraagd (door de persoon en/of informanten) zal de inschaler meedelen dat de B- en P-waarden kenbaar gemaakt worden aan de persoon (en/of zijn wettelijk vertegenwoordiger) via het voornemen toewijzing van een persoonsvolgend budget (PVB). Indien de persoon niet akkoord gaat met deze waarden, kan hij/zij steeds in heroverweging gaan door een verzoekschrift tot heroverweging in te dienen.

De persoon (en/of zijn wettelijke vertegenwoordiger) kan zijn waarden achteraf ook raadplegen in zijn dossier op het e-loket mijnvaph.be.

d. Akkoord klant

Vooraleer het ZZI kan worden ingediend bij het VAPH moet de persoon akkoord gaan. Dat betekent dat de persoon erkent dat de inschaling heeft plaatsvonden en dat hij akkoord gaat met het indienen van de module. De persoon moet dus niet akkoord gaan met elke score in de module, maar kan wel opmerkingen laten opnemen in een daarvoor voorzien opmerkingenveld.

Vernieuwde brochure

In de brochure 'De zorgzwaarte bepalen: wat en hoe?' wordt het ZZI op een eenvoudige manier toegelicht. U vindt vanaf half maart de geactualiseerde brochure op <https://www.vaph.be/documenten/de-zorgzwaarte-bepalen-wat-en-hoe>. Gelieve de vorige editie van de brochure niet meer te verspreiden.

Alle actuele publicaties over de VAPH-dienstverlening kunt u online raadplegen en bestellen (maximum 10 exemplaren). Wilt u meer exemplaren, geef dan een seintje aan communicatieteam@vaph.be.

James Van Casteren
Administrateur-generaal